

УДК 821.163.3:929 Миркуловска, Б.

Иванка СТОЈКОВА

Здружение на просветни работници - литературни творци
на Република Македонија.

ЖИВОТНАТА ВРВИЦА НА ИСТАКНАТАТА ПИСАТЕЛКА БИСТРИЦА МИРКУЛОВСКА - ИСКРЕНО ПРИЈАТЕЛСТВО -

Животната врвица на познатата плодна писателка и преведувачка Бистрица Миркуловска е трасирана со разновидни литературни дела што ги создавала низ годините на литературното творештво и на својот живот. Бистрица Миркуловска ја засади својата литературна врвица со поезија и проза за деца и возрасни почнувајќи од 1960 година со книгата „Цвеќенца“ (Скопје 1960), до последната објавена поетска збирка „Микрокосмос“ (Скопје 2021), хаику и танки записи во необјавената збирка „Ангелот од Курбиново“.

Почитуваната професорка по словенечки јазик родена е во Скопје, 14 март 1930 година. На родниот град му ја посвети обемната поетска збирка „Денови без насмевки“ (2017), пеејќи за личната и општочовечка болка на настраданите од разорниот земјотрес во 1963 година. Со голема љубов Бистрица пишува и за своето родно семејство Крањец, кое живеело во Илirsка Бистрица, Република Словенија. Завршила Филозофски факултет во Скопје – книжевност со македонски јазик и постдипломски студии од областа на македонистиката. Почитувана беше како професор по словенечки јазик на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ на Катедрата за македонски јазик и јужнословенски јазици. Беше лектор по македонски и словенечки јазик на Масариковиот универзитет во Брно, Чешка Република. Член на Друштвото на писателите на Македонија од 1971 година. Со задоволство членува и учествува во активностите на Здружението на просветни работници – литературни творци на Македонија.

Им се восхитувам на многубројните објавени книги на неуморната писателка Бистрица Миркуловска, па затоа ги истакнувам со респект. Како професор и родител Бистрица со посебно внимание ги објавува книгите за деца:

Цвеќенца (поезија за деца, 1960), Градинче (раскази за деца, 1962), Првачиња (поезија за деца, 1972), Празнични виделини (поезија за деца, 1979), Виножито (раскази за деца, 1982), Сите деца мили (поезија за деца, 1982), Свездана (бајки, 1986), Виделина (бајки, 1989), Клучарчиња (роман за деца и млади, 1992), Тополите на крајот од дедовата ливада (роман за деца и млади, 2001), Лице и опачина (поезија за деца, 2005), Цвеќето на мирот (роман за деца и млади, 2007), Молика Пелистерска (предание, 2014), Илина (сказни, 2015).

Бистрица Миркуловска стана голем творец со посветеноста кон пишаниот збор. Големiot број објавени книги сама ги финансираше и ги подаруваше на библиотеките и пријателите. Пишуваше на родниот словенечки јазик и на македонски јазик, а ги доближуваше до читателите објавувајќи ги двојазично. Допираше до срцата на читателите на нејзините книги, зашто го негуваше својот поетски исказ да е јасен, разбирлив, а од друга страна богат со многу емоции и филозофски мисли. Со посебна, уникатна посветеност Бистрица своите книги сама ги уредуваше и ги збогатуваше со многу фотографии. Тоа се фотографии од нејзиното блиско семејство, родниот крај на нејзините родители, разновидни слики од пејзажи за да ги дополни, да ги истакне мотивите за кои пее во песните. Ги споменувам насловите на нејзините објавени книги, кои ја содржат јасната порака што ни ја упатува. Тоа се книгите: Навева снег (поезија, 2002), Скаменет крик (поезија, хаику, 2005), Вековит пат (поезија, двојазично, 2006), Сонуван сон (поезија, 2007), Низ песна да ти кажам (хаику пораки скриени во поетската традиција, 2008), Лapidариум (хаику, 2009), Каде си татковино (поезија, двојазично, 2010), Далечни проблесоци (проза, 2010), Пругоре в небо и засекогаш (поезија и есеи, превод на словенечки, двојазично, 2011), Нишан ти пратив (пораки од македонската поетска традиција, 2012), Запрено време (поезија, 2013), Калеидоскоп (хаику и танка мигови, 2014), Фран Валенчич „Јас сакам топли зраци“ (двојазична поезија и хроника, 2016), Да не се заборава (Фонд на холокаустот на Евреите од Македонија, 2017), Денови без насмевка (поезија, 2017), Фатаморгана (поезија, 2016, добитник на наградата „Даница Ручигај“, 2017), Искри во белутракот (хаику и танка мигови, 2018), Чемер мигови (хаику и танка мигови, 2019), Премостувања (авторски избор од преведувачка дејност, 2020), Микрокосмос (поезија, 2021).

За големата писателка Бистрица Миркуловска може со восхит да се каже дека е градител на мостови, зашто ја поврзува македонската и словенечката литература и култура. Докази се многубројните награди и признанија: Потокарова повелба (1987) на поранешниот Сојуз на

книжевни преведувачи на Југославија; Златно перо (2001); Кирил Пејчиновиќ (2002) на Сојузот на книжевни преведувачи на Македонија; Златно перо (2008) за превод од словенечки на македонски јазик на романот „Капелан Мартин Чедрмац“ од Франце Бевк; Повелба „30 септември“ Светски ден на книжевни преведувачи 2010 година. По повод 20 годишнината од осамостојувањето на Република Словенија доби Признание – од Министерството за надворешни работи на Република Словенија. Многубројните награди и признанија, големиот број на преводи, авторката Бистрица, документирано и прецизно ни ги покажува во нејзиното капитално, обемно дело Премостување (2020).

За богатото литературно творештво Бистрица Миркуловска е добитник на многубројни награди и признанија од кои би ги издвоила наградата за животно дело од Здружението на просветни работници-литературни творци на Македонија во 2001 година. Наградата ВАВИЛОН од Друштвото на писателите на Македонија во целост го потврдува фактот дека Бистрица Миркуловска е голем писател во македонската литература во два века 20 и 21 век.

За поетските книги на Бистрица Миркуловска може многу да се пишува. Би истакнала дека нејзината поезија кога се чита исполнува со многу емоции, зашто разбудува хуманост и љубов во нас.

Би издвоила, цитирала, од многубројните книги со хаику и танки записи неколку бесценети и вредни хаику и танки записи. Тие мотивираат да ја сакаме со чисто срце нашата македонска поезија, поезијата на Бистрица Миркуловска.

Не како маж – сал светлина, добрина
те сонувам. И „Те љубам“ шепотам,
па за тебе создавам некаква слика.

И близок си ми, и, далечен многу
те гледам – пустинска фатаморгана...
Илузија си – без име и без лика.

„Фатаморгана“ - 2016

Поетската збирка Фатаморгана Бистрица Миркуловска ја посвети на македонската жена во традиционалното, патријархално семејство. Песните бликаат со многу емоции од потребата на жената од искрена љубов и почит.

Поетесата, како Шекспир со делото Ромео и Јулија, ја возвишува љубовта, зашто веруваше, истакнуваше, пишуваше дека љубовта е смислата на животот.

Бела роза ќе
ми подариш за сите
бели копнежи...

Поетесата Бистрица во многу свои книги ја воспева својата неизмерна љубов кон Македонија, земјата во која се родила, свила свое гнездо, работно и творечки делувала. Поетската збирка Искри во белутракот (Скопје, 2018), целосно ја посветува на Македонија. Секој стих од оваа книга разгорува искри од патриотски чувства.

МАКЕДОНИЈО,
БЛАГОСИЛКЕ СВЕДЕНСКА
ЗЕМЈО БИБЛИСКА –
МАЈЧИЦЕ ЕДИНСТВЕНА –
ДА СИ МИ ВЕКОВИТА!

МАКЕДОНИЈО,
ВОЛШЕБНА СОНЧЕВИНО –
НАД НАС И ВО НАС!

БИБЛИСКА ЗЕМЈА
ВО ПОСЛАНИЈАТА НА
АПОСТОЛ ПАВЛЕ...
ХРИСТИЈАНКА ЛИДИЈА...
СВЕТИИ И СВЕТИЦИ...

СВЕТЛИНА...МИСЛА...
ЗБОР...ПИСМО...КНИГА...ТРАГИ
ДА НЕ НИ ЗГАСНАТ!

„Искри од белутракот“ - 2018

Не случајно големата поетеса Бистрица Миркуловска цели хаику - тристишија и танка -петстишија ги пишува само со големи букви. Пораката е силна, тие зборови се значајни, да не се заборават.

Со богатото литературно творештво писателката БИСТРИЦА МИРКУЛОВСКА заслужено се здоби со своето место меѓу врвните македонски писатели од 20 и 21 век. И по нејзиното заминување да ја паметиме по нејзината добрина и пораките упатени до нас во обемното нејзино творештво.

Со почитуваната професорка, писателка Бистрица Миркуловска создадовме искрено пријателство. Тоа пријателство ни даваше на двете топлина, храброст, поттик во творечкото создавање на нашите книги. Поточно, плодната писателка ми беше достоин пример на неуморен творец на пишаниот збор.

Нашето пријателство е долгогодишно. Започна кога ја запознав како професор по словенечки јазик на Педагошкиот факултет „Свети Климент Охридски“ - Скопје. Тогаш ми остави силен впечаток нејзиниот внимателен однос кон студентите и кон мене лично. А потоа редовно доаѓаше на литературните читања што ги реализирав во моето училиште ОУ „К. Ј – Питу“ – Скопје. Нејзините подарени книги ги читав во еден здив, зашто изобилуваа со јасен, сликовит исказ богат со многу емоции. Се осмелив да ги собирам во една тетратка моите први поетски обиди и да побарам критичко мислење за нив. Не можам да ја заборавам таа слика на Бистрица Миркуловска во мојата училница со мојата тетратка в раце. Гласот и беше искрен кога ми даваше добри оценки за моите

песни. Ми даде дозвола да ги отпечатам песните давајќи ми осврт на песните од мојата прва книга. Потоа уште повеќе нè поврза учеството на нас двете во многуте активности што ги организираше Сојузот за грижи и воспитување на децата во Република Македонија. Незаборавни беа за учениците, за нас наставниците, разговорите со големите писатели како Бистрица Миркуловска, Македонка Јанчевска, Перо Миленковски и други. Со Бистрица бевме редовни во многубројните активности, промоции како членови во нашето Здружение на просветни работници - литературни творци на Република Македонија.

Големата поетеса Бистрица ги допираше сите струни на моето срце со објавените поетски збирки. Побарав од неа дозвола да ја промовирам нејзината поетска збирка Фатаморгана во Дом на градежниците „Кочо Рацин“, Скопје. Ја читав Фатаморгана кога имав потреба од храброст како мајка, жена, пријателка. Силни беа нашите емоции кога ги делевме впечатоците од промоциите на книгите на Бистрица: Искри во белутракот во библиотеката „Страшо Пинџур“, Премостување во Буква.

Ах, колку инспиративни, пријателски телефонски разговори имавме со Бистрица. Тие разговори ни го разубавуваа денот, го исполнуваа празникот верски или државен со многу заеднички честитки, желби за здравје и вечност на нашата Македонија.

Замина мојата пријателка Бистрица Миркуловска во вечноста. Достоинствено како што посакуваше.

- *Паметијте ме по добро*, - велеше.

- Само добрини на сите ни правеше, - им кажувам на сите што ја познаваа.

Почивај во мир, мила пријателке!

